

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นสิ่งที่จำเป็นในการช่วยพัฒนาคุณภาพของประชากร ซึ่งนับได้ว่าประชากรเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของประเทศ การศึกษาได้มีการจัดมาในทุกยุคทุกสมัย อยู่ในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป มีพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2464 กำหนดให้ผู้ที่อยู่ในวัยเรียนได้ศึกษาเล่าเรียนจนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีการจัดตั้งโรงเรียนขึ้นมาเพื่อให้การศึกษาแก่ประชาชนทั่วไป ปี พ.ศ. 2521 การศึกษาภาคบังคับกำหนดให้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ได้กำหนดให้การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชาชน จะเห็นได้ว่ารัฐให้ความสำคัญของการศึกษา เพราะการศึกษาคือเครื่องมือที่ดีที่สุดในการพัฒนาคุณภาพของประชากร ปัจจุบันประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แต่ประชาชนและสังคมปรับเปลี่ยนตามไม่ทัน ทำให้เกิดความไม่สมดุลในหลาย ๆ ด้านของการพัฒนา การจัดการศึกษาที่เหมาะสมเท่านั้น จะช่วยให้ประชาชนมีคุณภาพตามที่ต้องการ

ระบบบริหารการศึกษาไทย ขึ้นอยู่กับระบบบริหารราชการแผ่นดิน การบริหารงานการศึกษา ส่วนใหญ่จะอยู่ใน 3 กระทรวง คือ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย และทบวงมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานในระดับกระทรวงและกรมต่าง ๆ ที่จัดการศึกษาเฉพาะกิจ และงานประกอบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2532) ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ การจัดการระบบบริหารการศึกษาของไทยเป็นการจัดแบบรวมอำนาจ อยู่ในความรับผิดชอบของหลายหน่วยงาน โดยมีข้าราชการคุมนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ นักการเมืองเข้ามาควบคุมการบริหารการศึกษา และที่สำคัญคือ ปัญหาการจัดระบบบริหารการศึกษาเอง ทำให้เกิดปัญหาต่อเนื่องมา ได้แก่ การจัดแบ่งระบบการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503 ออกเป็น 4 ระดับ คือ อนุบาลศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ซึ่งขาดการประสานสัมพันธ์กัน ครูสภาไม่ได้ทำหน้าที่รักษาผลประโยชน์ของครูอย่างแท้จริง นักการศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า ระบบบริหาร

การศึกษาของประเทศต้องมีเอกภาพ ต้องกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาไปสู่ส่วนภูมิภาค จึงจะสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ในวงการศึกษาได้ มีการเสนอรูปแบบการจัดระบบบริการการศึกษาให้เกิดเอกภาพอยู่พอสมควร

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน่วยงานที่รับผิดชอบชัดเจนขึ้นมา เมื่อได้มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ขึ้นมา เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2523 มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา มีฐานะเป็นกรมหนึ่งในกระทรวงศึกษาธิการ มีโครงสร้างและระบบบริหารการประถมศึกษา ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534) เมื่อวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2529 คณะรัฐมนตรีมีมติให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จัดการศึกษาขั้นเด็กเล็กและอนุบาลชนบทในพื้นที่ที่มีปัญหาทางภาษา และขยายไปยังโรงเรียนประถมศึกษาในชนบท ทำให้มีการรับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเพิ่มขึ้น และเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2533 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ 3 ปี แบบไม่บังคับและไม่เก็บค่าเล่าเรียน ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) นโยบายการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา จะขยายชั้นเด็กเล็กในชนบทได้เข้าเรียนเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 25 ของนักเรียนในแต่ละปี และในปี พ.ศ. 2539 รัฐบาลได้ขยายการดำเนินการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ 3 ปี เต็มโครงการ 6,500 โรงเรียน ทำให้จำนวนนักเรียนในความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นอีกเป็นจำนวนมาก รวมทั้งแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 กำหนดให้มีการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของปวงชน ปรับปรุงระบบบริหารการศึกษาให้มีเอกภาพด้านนโยบายและมาตรฐานการศึกษาให้กระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นและสถานศึกษาอีกด้วย (พรสวรรค์ เพชรแดง และนิติพร เพิ่มพูนศิลป์, 2535)

จะเห็นได้ว่า การเติบโตของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเป็นไปอย่างรวดเร็ว นับได้ว่าเป็นกรมที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ มีนักเรียนในความรับผิดชอบ รวม 6,703,854 คน บุคลากรในสังกัด 402,883 คน หน่วยงาน 36,374 หน่วย งบประมาณแต่ละปีไม่น้อยกว่า 40,000 ล้านบาท (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535) ต้องรับภาระในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น บางส่วน เพราะฉะนั้นการจะบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายตามที่รัฐบาลมอบหมาย จึงเต็มไปด้วยความยุ่งยากและปัญหา ซึ่งเข้ามาท้าทายความสามารถของผู้บริหารในทุกๆระดับ

สมาพันธ์สมาคมครูประถมศึกษาแห่งประเทศไทยได้เสนอเอกสารขอจัดตั้งทบวงการศึกษาพื้นฐานต่อนักการศึกษา นักการเมือง และคณะรัฐมนตรี โดยอ้างเหตุผลว่า ไม่สามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างบรรลุเป้าหมายด้วยระบบโครงสร้างที่แตกต่างกันภายในกระทรวงศึกษาธิการ และปัญหาการบริหารด้านต่าง ๆ ที่ไม่สะดวก มีนักบริหารการศึกษา และนักวิชาการ ได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวมากมาย ซึ่งส่วนใหญ่จะไม่เห็นด้วยกับการจัดตั้งทบวงการศึกษาพื้นฐาน เพราะจะขาดความเป็นเอกภาพ ขาดการประสานสัมพันธ์กัน และมีผลเสียมากกว่าผลดี และปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ปัญหาภายในระบบบริหารการประถมศึกษาเอง ได้แก่ ความเหลื่อมล้ำในโอกาสที่จะเข้ารับการศึกษ การจัดสรรทรัพยากร และค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของผู้เรียน มีโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการศึกษาไม่ได้คุณภาพถึงร้อยละ 13 (ชนิดา รักษ์พลเมือง, 2532) งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอและได้รับล่าช้า การจัดทำหลักสูตรไม่สอดคล้องกับท้องถิ่น สื่อและอุปกรณ์การสอนไม่เพียงพอกับความต้องการ การบริหารงานบุคคลมีความยุ่งยากซับซ้อนเพราะมีบุคลากรเป็นจำนวนมาก สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเป็นหน่วยงานใหญ่ที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศ มีปัญหาต่าง ๆ มากมาย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาของระบบบริหารการประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเฉพาะภาคเหนือ เนื่องจากสาเหตุที่สำคัญ คือ ภาคเหนือเป็นที่รวมของจังหวัดทั้งหมด 15 จังหวัด ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในเขตพื้นที่ชนบทยากจน ทุรกันดาร ห่างไกลความเจริญ ประชากรอาศัยอยู่ในชนบทอย่างกระจัดกระจาย ทำให้การลงทุนจัดการศึกษาในพื้นที่เสียค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง รัฐบาลพยายามจัดตั้งโรงเรียนประถมศึกษาเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนเฉลี่ยประมาณ 2 หมู่บ้านต่อโรงเรียน โรงเรียนประถมศึกษาในภาคเหนือมีทั้งหมด 6,289 โรงเรียน มีโรงเรียนที่มีขนาดเล็กมาก จำนวน 1,250 โรงเรียน โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 2,090 โรงเรียน รวมทั้งหมด 3,340 โรงเรียน คิดเป็น 53.11% (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535) ได้มีการจัดบริการพิเศษทางการศึกษาที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นขึ้นมา ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาแบบพึ่งตนเองที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ครูเดินสอนตามห้อมบ้าน โรงเรียนบนหลังม้า ห้องเรียนเคลื่อนที่ ห้องเรียนลอย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534) ซึ่งการจัดบริการพิเศษทางการศึกษาดังกล่าวมีจำนวนน้อย การบริหารการประถมศึกษาประสบปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาหลายประการ การกระจายอัตรากำลังครูในท้องที่ต่าง ๆ ยังไม่สมดุล การพัฒนาบุคลากรไม่มีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาแห่งชาติ, 2533) ความเสมอภาคของคุณภาพทางการศึกษาระหว่างภาคภูมิศาสตร์ ภาคเหนือยังมีคุณภาพทางการศึกษาของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของระบบบริหารการประถมศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากปัญหาของการจัดการประถมศึกษาแล้ว ภาคเหนือยังมีสภาพทางภูมิศาสตร์เป็นภูเขาและทิวเขาสูงทอดยาวในแนวเหนือใต้ มีแนวพรมแดนติดต่อกับประเทศพม่าและประเทศลาว อยู่หลายจังหวัด ได้แก่ ตาก แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ เชียงราย น่าน อุดรดิตถ์ พิชณุโลก และพะเยา (คณะกรรมการภูมิศาสตร์แห่งชาติ, 2527) มีชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ได้แก่ กะเหรี่ยง แม้ว เหม่า มูเซอ ลีซอ อีเก้อ จีนฮ่อ ฯลฯ ที่อพยพมาจากจีน ทิเบต พม่า และลาว มาตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนอยู่ตามสันเขาหรือลาดเขาอันอุดมสมบูรณ์ที่อยู่ใกล้ชายแดน และมีชาวไทยใหญ่และลาวที่อพยพมาอยู่ตามป่าเขา (สุภา ลือศิริ และคณะ, 2534) ทำให้เกิดปัญหาชนกลุ่มน้อยต่างภาษาต่างวัฒนธรรม มีผลต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ ปัญหาการเรียนโดยใช้ภาษาไทยควรมีการพิจารณาทบทวนเพื่อกำหนดคนโยบาช เป้าหมาย และรูปแบบการให้การศึกษาที่ชัดเจนแน่นอนแก่กลุ่มชาวเขา ควรปรับปรุงหลักสูตรประถมศึกษาให้เหมาะสมกับชาวเขา (ชนิดารักษ์พลเมือง และคณะ, 2531) ปัญหาทางด้านการบริหารโรงเรียนชาวเขาที่พบ จะมีปัญหาการบริหารงานด้านวิชาการ และปัญหาการบริหารงานบุคคล เป็นอันดับสูงสุดและรองลงมา (วนิดา วัชรกิจ, 2534) จึงจำเป็นต้องจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เพราะจะมีผลต่อความมั่นคงของประเทศ ทำให้เกิดความสัมพันธ์ ความเข้าใจอันดีระหว่างชนในชาติ เกิดความรักและหวงแหนในแผ่นดินไทย เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และนอกจากนี้จะพบว่าประชากรในภาคเหนือจะมีสภาพทางเศรษฐกิจไม่ค่อยดีนัก เมื่อ พ.ศ. 2531 ประชากรภาคเหนือทั้งหมดมีจำนวน 10,774,000 คน ประชากรร้อยละ 68.3 มีรายได้น้อยต่อเดือนต่อคนไม่เกิน 1,000 บาท (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2533)

จากปัญหา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปัญหาการกระจายอัตรากำลังครู การพัฒนาบุคลากรขาดประสิทธิภาพ ปัญหาการจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณ ซึ่งเป็นปัญหาภายในระบบบริหารการประถมศึกษาแล้ว ยังมีปัญหาภายนอก ได้แก่ สภาพทางภูมิศาสตร์ ภาษาและวัฒนธรรม และสภาพทางเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบบริหารการประถมศึกษาในภาคเหนือเป็นอย่างมาก ประกอบกับผู้วิจัยปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานประถมศึกษา ประสพปัญหาในการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาของระบบบริการการประถมศึกษาในภาคเหนือ เพื่อจะได้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของระบบบริหารการประถมศึกษาใน

ภาคเหนือ และจะเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาปรับระบบบริหารการประถมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของระบบบริหารการประถมศึกษาในภาคเหนือ ในด้าน นโยบาย การจัดการประถมศึกษา โครงสร้างระบบบริหารการประถมศึกษา การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงบประมาณ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้มุ่งศึกษาสภาพและปัญหาของระบบบริหารการประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดในภาคเหนือ
2. การวิจัยนี้ศึกษาข้อมูลจากผู้บริหารการศึกษา ครูวิชาการ ในสังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัด และข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการประถมศึกษา ในภาคเหนือ
3. ขอบเขตในการศึกษาสภาพและปัญหาของระบบบริหารการประถมศึกษาในภาคเหนือ พิจารณาจากหัวข้อ 5 ด้าน คือ
  - 3.1 นโยบายการจัดการประถมศึกษา
  - 3.2 โครงสร้างระบบบริหารการประถมศึกษา
  - 3.3 การบริหารงานวิชาการ
  - 3.4 การบริหารงานบุคคล
  - 3.5 การบริหารงบประมาณ

คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

ระบบบริหารการประถมศึกษา หมายถึง ส่วนประกอบที่สัมพันธ์กันในการบริหารการประถมศึกษา ซึ่งประกอบด้วย นโยบายการจัดการประถมศึกษา โครงสร้างระบบบริหารการประถมศึกษา การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงบประมาณ

นโยบายการจัดการประถมศึกษา หมายถึง แนวทางในการจัดการประถมศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เกี่ยวกับ การกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ และการติดตามผลการปฏิบัติตามนโยบาย

โครงสร้างระบบบริหารการประถมศึกษา หมายถึง การแบ่งแ่งงาน การกำหนดอำนาจหน้าที่ และการกำหนดความสัมพันธ์ของหน่วยงานและบุคคลของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การวางแผนงานด้านวิชาการ หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา และการวัดและประเมินผล ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

การบริหารงานบุคคล หมายถึง การแสวงหาบุคคล การบำรุงรักษาบุคคล การพัฒนาบุคคล และการให้บุคคลพ้นจากงาน ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

การบริหารงบประมาณ หมายถึง การจัดตั้ง การจัดสรร และการบริหารงบประมาณของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

ผู้บริหารการศึกษา หมายถึง ผู้บริหารในสถานศึกษา และผู้บริหารนอกสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในภาคเหนือ

ผู้บริหารในสถานศึกษา หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการในตำแหน่ง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในภาคเหนือ

ผู้บริหารนอกสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในภาคเหนือ

ครูวิชาการ หมายถึง ครูซึ่งทำหน้าที่เป็นครูวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในภาคเหนือ

ข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการประถมศึกษา หมายถึง ผู้ว่าราชการจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด นายอำเภอ และศึกษาธิการอำเภอ ในภาคเหนือ

ภาคเหนือ หมายถึง เขตที่แบ่งตามลักษณะภูมิศาสตร์ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534) ประกอบด้วยจังหวัดต่าง ๆ รวมกัน 15 จังหวัด คือ กำแพงเพชร เชียงราย เชียงใหม่ ตาก น่าน พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ พะเยาแพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน สุโขทัย และอุดรดิตถ์

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ผลการวิจัยนี้จะได้อะเอียดข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของระบบบริหารการประถมศึกษาในภาคเหนือ
2. ผลจากการวิจัยจะเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาปรับระบบบริหารการประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในภาคเหนือ จำนวน 6,977 คน ซึ่งแบ่งเป็น ผู้บริหารในสถานศึกษา จำนวน 6,797 คน และผู้บริหารนอกสถานศึกษา จำนวน 180 คน ครูวิชาการ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในภาคเหนือ จำนวน 6,797 คน และข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการประถมศึกษาในภาคเหนือ จำนวน 345 คน รวมทั้งหมด 14,119 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากประชากรมีจำนวนมาก ไม่สามารถทำการวิจัยโดยใช้ประชากรทั้งหมดได้ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

ดังนี้

1. นำจังหวัดในภาคเหนือทั้งหมด 15 จังหวัด มาสุ่มตัวอย่างร้อยละ 50 ได้ 8 จังหวัด คือ กำแพงเพชร เชียงใหม่ ตาก น่าน พิจิตร พิษณุโลก ลำพูน และลำปาง
2. นำอำเภอในจังหวัดทั้ง 8 จังหวัด มาสุ่มตัวอย่างร้อยละ 50 ของอำเภอ ได้ทั้งหมด 43 อำเภอ
3. นำโรงเรียนในอำเภอทั้ง 43 อำเภอ มาสุ่มร้อยละ 25 ได้ทั้งหมด 477 โรงเรียน
4. ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ

ผู้บริหารการศึกษา	
- ผู้บริหารในสถานศึกษา	477 คน
- ผู้บริหารนอกสถานศึกษา	59 คน
ข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการประถมศึกษา	110 คน
ครูวิชาการ	477 คน
รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	1,123 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น มีทั้งหมด 3 ชุด ชุดที่ 1 ใช้กับผู้บริหารการศึกษา ชุดที่ 2 ใช้กับข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการประถมศึกษา และ ชุดที่ 3 ใช้กับครูวิชาการ

แบบสอบถามแต่ละชุด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพและปัญหาของระบบบริหารการประถมศึกษา มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาของระบบบริหารการประถมศึกษา มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและตำราต่าง ๆ เกี่ยวกับแนวคิด หลักการ และงานวิจัยเกี่ยวกับระบบบริหารการประถมศึกษา
2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย
3. สร้างแบบสอบถาม โดยปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
4. ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 3 กลุ่ม ทางไปรษณีย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และเสนอผลการวิจัยโดยการใช้ตารางประกอบคำบรรยาย

การเสนอผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลตามลำดับดังต่อไปนี้

บทที่ 1 บทนำ กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย คำนียามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ